

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

2 Vtrùm aliquando licitim sit vesci carne humana.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

fecta gula sequitur: nam ex affectu voluptatis gula fit, ut quis paratus sit illa vitia in se permittere, eaque acceptare, ut recte explicat Caietanus.

DUBITATIO II.

Vtrum aliquando licitum sit vesci carne humana.

9 **R**esp. & Dico Primo, Extragrauissimam necessitatem vesci carne humana, est peccatum mortiferum. Ita passim DD. qui hoc attingunt. Caiet. q. 148. a. 2. ad 2. Victoria relect. de Temperantia, n. 5. Nauar. c. 23. n. 121. Valentia disp. 9. q. 1. puncto 1. Toletus de Peccatis mortal. c. 60. & alij.

Probant id aliqui ex sententia illa Domini, Genes. 9. *Omne quod mouetur & uiuit, erit uobis in escam. Quasi olera uirentia tradidi uobis omnia, excepto quod carnem cum sanguine non comedetis.* nisi enim hic prohiberetur vltus carnis humanae, id quod sequitur, non recte cohereret: *Sanguinem enim animarum uestrarum requiram de manu cunctarum bestiarum, & de manu hominis: de manu uiri & fratris eius requiram animam hominis. Quicumque effuderit sanguinem humanum super terram, fundetur sanguis illius.* Ita locum illum intelligunt Lyrannus & Burgensis. Sed verius est, loco illo prohiberi non esum carnis alicuius coctae, sed etiam sanguinis, non solum humani, sed etiam pecorini, sicut prohibitum postea fuit Leuit. 7. & 17. & Actor. 15. Vnde Caietanus putat non prioribus, sed sequentibus uerbis, *sanguinem enim*, &c. vltus carnis humanae prohiberi. Et sane ex illis potest utcumque colligi: (etsi non putem, Scripturam esse spectare) si enim per se licitum esset humana carne vesci, etiam fas esset viam occidere: quidquid enim in cibum concessum est, licitum est occidere & preparare. Vnde Petro Actor. 10. dicebatur, *occide & manduca*: at nullo modo licitum occidere viuam, ergo nec mortuam comedere.

Secundo, Alimentum debet esse ignobilius alio, secundum rectum ordinem, ut ex inferiore gradu ad superiorem euehatur, plantae enim aluntur ex succo terrae, animalia ex plantis: perfectiora & robustiora animalia, ex speciebus animalium debiliorum & imperfectiorum: homo ex plantarum & animalium genere. Quod si aliquando animalia hominem deuorent, id ex peccato est: ergo similiter est contra naturae ordinem, si homo vescatur carne humana.

Tertio, Confunderetur magna ex parte distinctio corporum in resurrectione. Nam plurimae particulae quae alijs corporibus resurgentibus deberentur, miscerentur in corpore Anthropophagi. Vnde fieret ut non esset illa perfecta identitas inter corpus quod resurgit & quod concidit, quae alioquin esse deberet, cum multae particulae non possent suis corporibus restitui, sed aliunde deberent suppleri.

Quarto, Quia omnes gentes, apud quas aliquid ciuilitatis fuit, *ἀνθρωποφάγισ* rem extremam barbariae & feritatis semper censuerunt, ut colligitur ex Homero & Virgilio de Cyclopius, & Aristotele lib. 7. Ethic. cap. 5.

Denique est contra naturalem pietatem corporibus defunctorum debitam, quibus impendendum est officium sepulturae.

Sed difficultas est, Vtrum saltem in extrema necessitate id fieri possit.

Dico Secundo, Vtraque pars est probabilis: Affirmans tamen videtur omnino verior. Negantem tenet Victoria n. 6. & probat multis rationibus. Affirmans placet Caietano q. 148. art. 2. ad 2. Martini. Eandem insinuat Martinus q. 2. de gula, & Nauarrus supra. Eandem docet Abulensis in 4. Reg. c. 6. & Toletus, de Peccatis mortalib. c. 60. mihi que probatur praeter altera. Primo, Quia licitum est causa morbi uti carne humana in medicamentis, ut vsus receptus declarat in mumia, quae nihil est aliud quam caro corporis humani, cum pretiosius vnguentis sepulti: cur non etiam in extrema necessitate famis, quae morbi maxime est instar, licitum sit uti non condita?

Secundo, Licitum est haurire sanguinem humanum ex vena adolescentis detractum, causa conciliandi vigoris corpori senili, & senectutis prorogandae: vnde quidam Medici (inter quos Martinius Ficinus, li. de sanitate tuenda) hoc tamquam singulare remedium ad istum finem praescribunt; etsi forte in ratione medica decipiantur: cur non etiam ob similem causam liceret uti carne humana, si ars medica praescriberet?

Tertio, Quia caro mortua est res inferior, & licitum est eam exponere feris & auibus dilaniandam, quando viui ob crimina sunt commeriti: cur eo casu non possit homo ex ea fumere, extrema urgente fame? cessat enim hic ratio iniuriae, & aliunde succurrit extrema necessitati.

Quarto, In extrema necessitate Iudaei potuissent vesci carne immunda, v. g. suilla, equina, coruina, (ut docet Victoria supra, num. 10.) quod tamen extra illam fuisset nefas; ergo etiam hic extrema necessitas excusabit.

Dices Primo, Ergo licebit etiam hominem eo sine occidere. Secundo, Si barbari compellant, licebit vesci. Tertio, Cur in obsidione Ierosolymitana non sunt vsi, ubi erant tot corpora mortuorum? Cur tam horribile visum quod mater comederit filium? ut refert Iosephus lib. 7. de bello Iudaico cap. 8. Denique si tunc fas est uti, ergo quisque tenetur, quia tenemur omni modo vitam conseruare.

Ad Primum Respondeo, negando consequentiam, quia homo non est destinatus homini in cibum, sicut cetera animalia. Vnde etsi medicamenti causa sit opus carne vel adipe humano, non tamen idcirco licitum occidere, nisi alias sit meritis mortem, & executio debito modo fiat.

Ad Secundum: Negatur, quia illa compulsio fieret in odium nostri moris, & illius virtutis, per quam ab huiusmodi extra necessitatem abstinemus. Simili modo si cogere liceret vesci idolothytis, non liceret obsequi.

Ad Tertium: In illa obsidione non sunt vsi nisi paucissimi; quia reputabant huiusmodi cadauera maxime immunda. Deinde quia res videtur belluina, & natura abhorret ob insolentiam, & anticipatas opiniones. Factum illius mulieris visum valde horribile, non quia cadauer hominis per se mortui comederat, sed quia oblita maternae pietatis, proprium filium, ut comederet, occiderat, & tripla iam medium deuorauerat.

Ad Vltimum: Neganda consequentia, non enim tenemur omni modo licito vitam conseruare, sed possumus illam negligere vel exponere, quando honesta ratio suppetit; ut bene docet Victoria d. relect. de Temper. n. 9. ratio est, quia boni viri conseruante.

R r r 3 tuis

Extra necessitatem.

Obiectio- nes.

Resp. Ad 1.

Ad 2.

Ad 3.

12.

Ad 4.

Non tenemur quouiam modo visum conseruante.

10
An in extrema necessitate.

tutis est præstantius vita: unde propter illud potest vita deferri. deinde cum vita non sit ex bonis supremis, & semel necessario deferenda, non tenemur eam nisi medijs ordinarijs secundum proportionem nostræ conditionis fouere & prorogare. Explicatur & probatur exemplis. v. g. non tenemur in obsidione vesci canibus, felibus, muribus, calceorum segmentis, &c. nec tenemur pretiosissimis vt medicamentis vel cibus, ad morbi, alijs letalis, curationem. non teneor me tueri contra inuasorem, si non possum sine ipsius interitu. non teneor mutare solum patrium, etiam si Medici id dicant necessarium ad vitam conseruandam, teste Victoria supra. potest vxor ministrare marito in peste, ad coniugalem amorem demonstrandum, etiam si eius opera non sit marito necessaria.

Carthusianus an in necessitate teneatur vesci carne.

Denique potest Carthusianus, etiam in extrema necessitate abstinere a carnibus, (etsi possit iisdem etiam vesci) propter exemplum virtutis & decus abstinentiæ in suo Ordine tuendum; ne videlicet aperiat aditus dispensationibus & interpretationibus; sicque sensum relaxetur ille communis abstinentiæ rigor, vt docet Victoria, supra num. 10. Idque verum puto, etiam si illa necessitas proueniat ex fame, & nullus alius cibus suppetat. sicut enim si à morbo proueniret, non censetur à se, sed à morbo periri, vt ibidem rectè ait Victoria; ita etiam cum prouenit à fame, censetur fame vel calore interno absumi: non enim magis tenetur famem tali esca pellere, quam morbum, ceteris paribus. Confirmatur, quia vt idem docet, Iudæi, tempore Machabæorum in solitudine versantes, non tenebantur vesci cibus lege vetitis, etiam si fame alioquin fuissent morituri; tamen potuissent ijs vesci: poterant enim vesci ob necessitatem extremam, & poterant abstinere ob reuerentiam diuinæ legis: ergo idem dici poterit de Carthusiano in simili casu; maximè cum non nudo statuto humano, sed etiam voto videatur obstrictus, dum vouet obedientiam secundum statuta. Itaque ob reuerentiam statuti, quod strictissime abstinentiam præcipit, & etiam in extremis morbis in Ordine seruatur; & ob reuerentiam Dei, cui se per votum obstrinxit, & ob commune decus Religionis tuendum poterit abstinere.

Dixi obiter, Carthusianum posse vesci carnibus in extrema necessitate; siue ea necessitas proueniat ex morbo (quam quidam putant non dari, si alij cibi suppetant) siue ex aliorum ciborum inopia. Quia statutum humanum non obligat cum periculo mortis, vt communiter DD. tradunt: nisi vel necessitas boni communis postulet (quod hic non fit) vt eum præcipitur militi ne stationem deserat, ne fugam capeat: vel nisi scandalum graue impendat, cui aliter occurrere non possit; quod etiam hic locum non habet. nec refert etiam si illud statutum voto aut iuramento firmatum sit; quia periculum mortis censetur exceptum, vt patet in voto ieiunij, peregrinationis, obedientiæ, non ducendæ vxoris, &c. Si tamen expressè vouisset se nullo euentu, etiam si mors impenderet, carnes esurum, puto non posse comedere; quia votum, meo iudicio, est validum, vt ex supradictis colligitur; ac proinde seruandum in tali periculo. exitimo tamen nullum huiusmodi votum in Ordine illo fieri; quia multi DD. censent inualidum & illicitum.

DUBITATIO III.

Quid ebrietas, & quale peccatum.

D. Thomas q. 150.

E Brietas dupliciter accipitur, vt notat D. Thomas art. 1. Primò, Pro defectu vsus rationis, nimio potu inducto, vnde dicitur quis ebrius & sic non est peccatum propriè, sed peccati effectus. Secundò, Pro ipsa potatione, qua hunc defectum efficit. sic est peccatum, & definiti potest hoc modo,

Ebrietas est excessus in potando, causa voluptatis, vsque ad violentiam vsus rationis priuationem, vel sic; Est violenta rationis interceptio per nimium potum, causa voluptatis assumptum.

Ebrietas pro peccato quid.

Hæc definitio habet tres partes. Prima, *Est excessus in potando*: sicut enim gula consistit in excessu in cibo & potu non inebriante; ita ebrietas in excessu vini, vel cuiusuis alterius potus inebriantis. Hinc *ebrietas*, iuxta D. Thomam, dicta est, quasi *extra briam*, quod debitam vini mensuram excedat. Vnde dum quis odore lupuli salictarij, vel suffitu tabaci, vel opio, alijsque narcoticis priuatur vsu rationis, non est ebrietas; quia hoc non fit excessu potandi.

Secundò, *Causa voluptatis*: si enim causa medicinæ, ex præscripto Medicorum, non esset ebrietas, etiam si vsque ad interceptam mentem sumeretur, vt rectè docet Caietanus art. 2. ad 3. & in Summa v. Ebrietas, Siluester v. Ieiunium, q. 3. Nauarrus c. 23. n. 119. vt si in subito pestis terrore, alijs remedijs æquè commodis non suppetentibus, magnus haustus vini generosi sumatur; vel aduersus venenum frigidum (vt opium, solanum, cicutam, hyoscyamum) aut contra cantharides magna vini copia bibenda, ex qua rationis vsus sit impediendus, præscribatur. non enim est excessus respectu talis subiecti, & ad talem finem: neque causa delectationis gustus vel tactus, palati, vel œsophagi sumitur: vnde non repugnat temperantiæ, qua circa tales delectationes versatur.

Ob eandem non peccat peccato gula, qui iudicio Medicorum varia edulia inordinate & copiose ingerit, ad vomitionem mouendam; quia neque ob delectationem id agitur, neque modus rationis respectu talis subiecti exceditur.

Tertiò, *Vsque ad violentiam*, &c. Dupliciter auferitur rationis vsus, modo naturali, & violento: naturali per somnum, spiritibus animalibus in centrum retractis, & neruis sensorijs, qui in sensuum externorum organa terminantur, vapore quodam frigido occupatis. Hic modus à natura est institutus ad spirituum, & consequenter ad virium instaurationem: nam per quietem nulla fit dissipatio, & copiosa nouorum spirituum generatio. *violente* auferitur, quando tanta vaporum copia cerebrum implet, vt etiam in vigilia, ratione vt non possit. Idem interdum accidit vel ex nimio spiritu fieriore, vt in phrenitide; vel ex humore maligno, cerebrum per idioparham assidue occupante, vt in melancholia primaria; vel ex vapore noxio, cerebrum per interualla patente, vt in melancholia hypochondriaca.

Quod ad alteram partem attinet, dicendum est, talem ebrietatem, si voluntaria sit, esse peccatum mortiferum. Ita diuus Thomas art. 2. quem omnes alij sequuntur. Est autem voluntaria, Primò, Directè, quando quis ebrietatem intendit. Secundò, Indirectè, vt quando quidem expressè non

Est peccatum mortiferum.